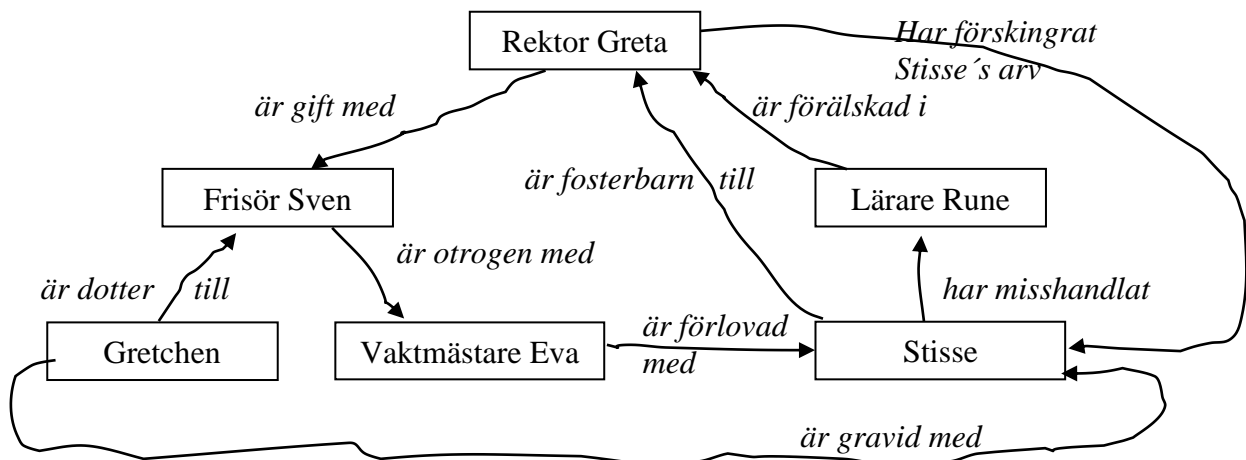

Begreppskarta (concept map)

Vad är en begreppskarta?

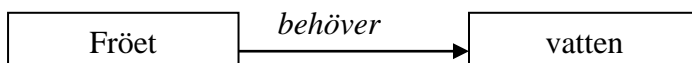
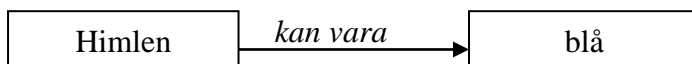
En begreppskarta syftar till att visa hur elever förstår relationer mellan centrala begrepp eller aktörer inom ett område. Man kan t ex göra en begreppskarta över personerna i en TV- såpa och beskriva hur relationerna ser ut mellan dem. De flesta ungdomar skulle utan problem klara av att göra en sådan begreppskarta!

Begrepp och förbindelseord.

Begrepp kan beskrivas som saker och händelser som ger tankebilder. Förbindelseord binder samman begreppen (*är, var, till, kan...*).

Himlen *kan vara* blå
Fröet *behöver* vatten

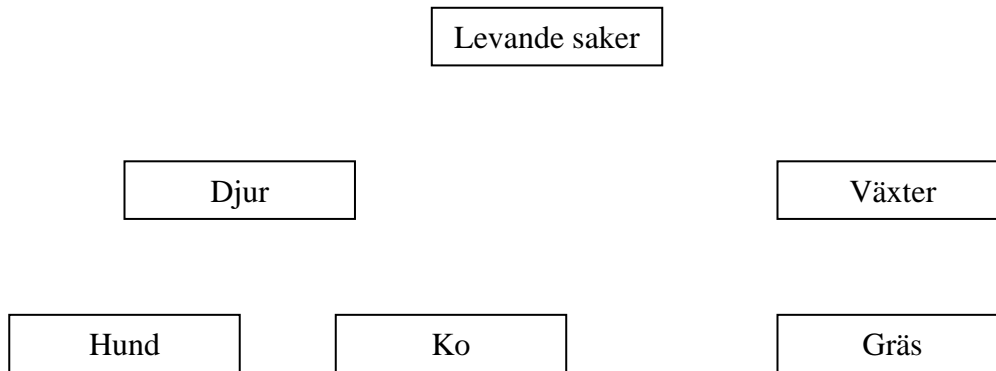

Hur du gör en begreppskarta.

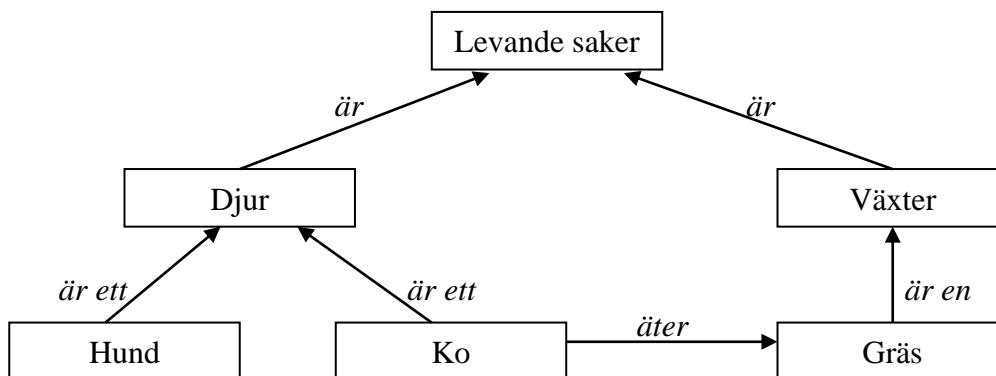
1. Skriv ner begrepp på lappar t ex "post it"- lappar.
Ex djur, gräs, ko, hund, vatten, levande saker, växter.
2. Placera de begrepp du tycker hör ihop tillsammans. Sortera bort de som har ett ord du inte förstår eller som du inte tror hör ihop med resten. I detta exempel sorterar vi bort vatten.

Kemiskafferiet modul 2 kemididaktik

De begrepp som finns kvar försöker du ordna på ett för dig begripligt sätt.

3. Rita linjer mellan de begrepp som är relaterade till varandra.
4. Skriv på linjerna förbindelseord som beskriver relationen mellan begreppen. Markera med en pil i vilken riktning relationen ska läsas.

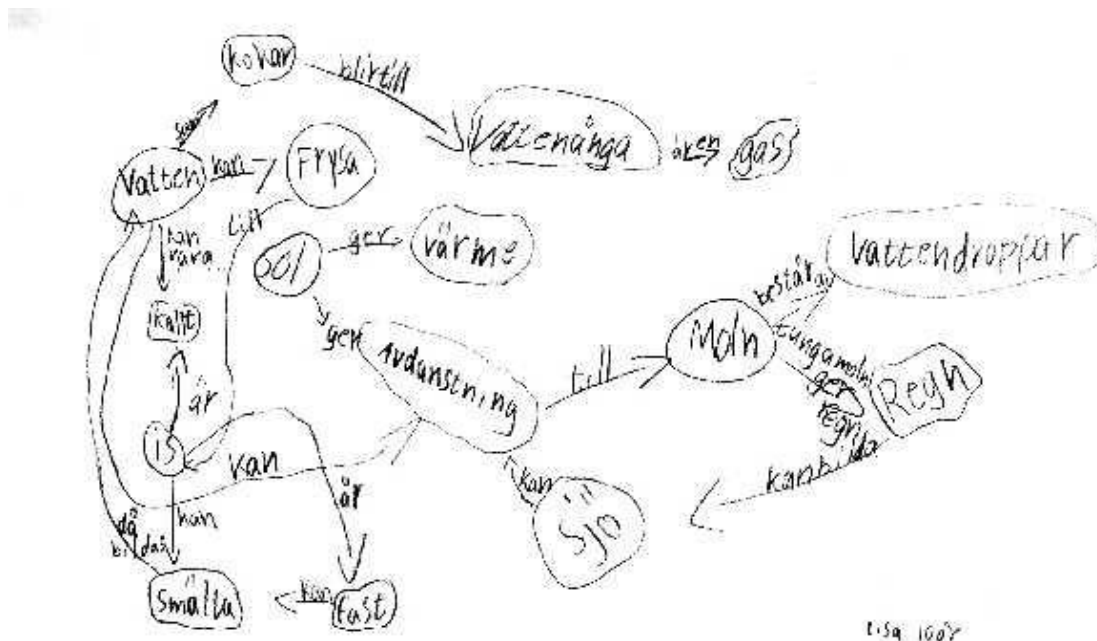

5. Gå tillbaka till de begrepp du sorterat bort och se om du kan få med dem i din begreppskarta. Kan du nu placera in begreppet vatten?

Ett förslag på arbetsgång i klassrummet

- Börja med ett enkelt område som är välkänt för eleverna, så att de kan koncentrera sig på metoden.
- Välj ut lämpliga begrepp och gör först en egen begreppskarta. Lägg till begrepp du tycker saknas och ta bort onödiga.
- Konstruera en begreppskarta tillsammans med eleverna på tavlan med stora "post it"-lappar. Förklara vad som menas med begrepp och förbindelseord. Om det är möjligt kan det vara bra att konkretisera genom att duka upp ett bord med de begrepp som du ska arbeta med.
- Låt eleverna göra egna begreppskartor i grupp med hjälp av "post it"-lappar. Låt grupperna ta del av varandras begreppskartor. Samla ihop och lyft upp diskussionen i helklass.

Prova att göra en egen begreppskarta med följande begrepp: vatten, kondensation, is, avdunstning, vattenånga, gas, stelning, smältning, moln, flytande, kokning, fast ...

Varför ska du arbeta med begreppskartor?

En begreppskarta kan vara ett bra alternativ till essäfrågor. Syftet är detsamma men det går fortare och är inte så beroende av elevernas skrivkompetens.

När elever konstruerar egna begreppskartor får de tillfälle att tydliggöra hur de tycker att centrala begrepp inom ett område är relaterade till varandra.

Den största inlärningseffekten får man när man ensam eller tillsammans med andra konstruerar en begreppskarta. När elever arbetar i grupp får de argumentera för sina synpunkter och ta del av andras perspektiv.

Andra fördelar:

- Du kan få reda på vad dina elever redan vet om ett område och hur de föreställer sig olika sammanhang- och sedan använda det som underlag för din planering.
- Du kan använda begreppskartor för att utvärdera om din undervisning inom av ett område "gått hem".
- Genom att jämföra en begreppskarta som konstruerades vid kursområdets start med en karta producerad vid dess slut kan eleven själv se vad hon har lärt sig.
- Med en begreppskarta kan du ge eleverna en översiktlig bild av ett undervisningsområde.
- Begreppskartor kan visa på vilket sätt experiment är kopplade till teori.
- Det finns flera tänkbara "rätta svar". Ofta finns det flera relevanta relationer mellan begrepp, och utformningen av kartorna kan således variera.